

КУЛТУРА

Търси за...

В целия сайт

Култура - Брой 39 (2657), 18 ноември

Български |

ИЗБОРЪТ НА КУЛТУРА
ПОЛИТИЧЕСКА КУЛТУРА
НАБЛЮДАТЕЛИ
КУЛТУРЕН КОКТЕЙЛ
ЮБИЛЕИ
ДА СИ СПОМНИМ

Сподели

73

Tweet 0

Край на будоарите

Последният будоар, 1991 – двадесет години по-късно.

Самостоятелна изложба – скулптура, кръв, видео, Венцислав Занков, Галерия „Райко Алексиев”, 10 – 22 ноември 2011

Стига, край, баста! – така свършва историята на много от героите на 90-те. Те сами слагат точката, хлопват вратата, късат страници. От стратегия за оцеляване, самоизолацията се превърна в тяхна концепция. Разочарованието им от неосъществената промяна отрича не само настоящето, но negliжира и собственото им минало. Те като че ли вече не се асоциират с него. Изглеждат излъгани, предадени, уморени. Повечето реагират с отказ от съучастие в новите стари условия и симулират нарочно неофициална сцена за своите апокрифни изяви, поддържат илюзията, легитимират се главно през опозиции.

Така, от изкуство за самото изкуство, ние се пренесохме във фаза на самоисторизиращо се, самовглъбено и отчуждено изкуство. Това е изкуство, което кове митове и разказва притчи за себе си. Повратните събития от 80-те и началото на 90-те продължават да се репродуцират като най-ключов период на разриви, прегрупиране и преформулиране на институции. Във времето на 50-годишните юбилари на българския “авангард” ставаме свидетели и на техните равностметки и постоянно се връщаме там. Това сверяване е функция и симптом на разместването на поколенческите пластове, а и до голяма степен - опит за наваксване на белите полета, оставени в хронологията от историческа немарливост или от краен субективизъм на преразказа.

Венцислав Занков – единакът, се самоинституционализира от няколко години. Но сега с „Последният будоар” за първи път прави опит да затвори кръга на изкуството си. От скулптурата, акционизма и жрческите превъплъщения през живописата и кристалната поп визия с еротомански привкус до софистицираната експресия и пак обратно през тенденциозна кавалетизация до първата пролята кръв. Фиксирал е дори конкретен граничен момент на това заключване - кървавия пърформанс от началото на 1991 г., който прави в Докторската градинка – гол в снега се залива с животинска кръв. В същия ден други герои се борят да запазят позициите си под институционалното крило на официоза. Съпоставката е налице, но авторът знае, че днес тя е много по-въздействаща и актуална, отколкото е била тогава. Затова я избира като определяща за екзорсисткото начало на настоящия проект.

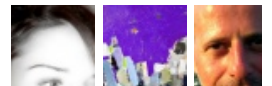
“Последният будоар” осъществява връзка с миналото не само буквално, чрез документалния материал от „Limes agoniae” – кървавата акция на Венцислав Занков в софийската клиника от края на 1991 г. – но и чрез целия наратив, който свързва обектите, разположени в галерията, в едно цяло. Изложбата е структурирана като откровение със съответните библейски препратки, като се опира едновременно на няколко различни, дори противоречиви

К вестник Култ
във Facebook
[Харесва ми](#)

3,296 души харесват **вестни
Култура**.

Kalina Lubomir Kalina

Elena Kristina Zlatko

Социална приставка на Facebook

тълкувания. Така в крайна сметка въвежда своя собствена митологична система, в която четвъртият вестител на края е възплътен вероятно от самия автор.

Над всичко това е поставен будоарът – мястото за уединение, нарицателното за „буржоазна упадъчност“ и малки мръсни тайни. Първо, той е избран за символичен образ на пародийното шикалкавене и институционално флиртуване на изкуството, изграден в случая като реплика към други български артисти. После действа и като съотнасяне към социалната ни действителност, но опосредствано от медийната култура. Така е изведена концепцията за будоара в текста към изложбата. Но най-важен ми се струва краят на будоара в автобиографичен план, доброволният отказ от него, който се разпознава тук. Има нещо повече от ядосаното „Баста!“, изкрещяно срещу лицето на лигавата, будоарно осигурена система, има вътрешно пречупване. Библейският патос на целия проект ми позволява да го нарека дори катарзис. Има цяло послание, което се чете направо като: Говори ми, не викай в ужасена гримаса, не отваряй уста, за да хапеш, разчисти старите сметки веднъж завинаги, пречисти се в ритуалите на собствената си древност, прогони демоните...

За да затвори кръга, времето се връща назад по всякакъв начин - буквално, философски, естетически. Монументалната композиция „Говори ми“ в притвора на галерията, която превръща просветлението в насилствен и садистичен акт, е изпълнена дори с познатия, традиционно пластическия вкус на едни минали десетилетия.

Скулптурните обекти в „будоарите“ - метални клетки са увесени на вериги точно като животните в кланицата – жертвани, разчленени, замръзнали в полет. Ролите на доброто и злото са сменени, но човекът си остава все така наказан грешник. Иначе ангелът е всъщност демон, както и богът, и изглеждат буквално като копирани от фентъзи приказка.

И макар да пазят символните си стойности на носители на смърт, разрушения, войни и глад, вестителите на края отдавна са загубили своето безсмъртие. Мъртви са. Изобщо, няма край. Има невъзможност за край, която предизвиква див ужас, изигран много разпознаваемо на моменти и буквално по Франсис Бейкън с неговата фиксация в немия вик.

Венцислав Занков най-сетне е завършил своя проект, но с много по-голямо огорчение, обезвереност и протест, отколкото го е започнал точно преди 20 години. Само дето политическият му адресат не чете такива послания и всъщност е толкова изчерпан и незначителен, че този патос изглежда малко пресилен за него.

Колкото повече знаци и връзки разчитам, обаче, толкова повече осъзнавам, че този кръг изобразява не само автобиографичната траектория на художника, но и част от липсващото звено в еволюцията на българското изкуство – това, което стои между езотерично екзалтираната духовност и спонтанния порив към експресивна пърформативност; между фигуративната, монументална тържественост и действието, което я оспорва.

Светлана Куюнджиева

[още от автора](#)

[Коментари от читатели](#)

[Добавяне на коментар](#)

[За да добавяте коментари, трябва да се логнете тук.](#)